ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра менеджменту, підприємництва та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою УТЕІ ДТЕУ
(протокол 1 від 30.08.2024)
Директор
_____ Петро ГАВРИЛКО

ФІЛОСОФІЯ /PHILOSOPHY

ПРОГРАМА /COURSE SUMMARY

Ужгород 2024

Укладач:

Кочан В.М., канд. філос. наук, доцент кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту, підприємництва та торгівлі 29 серпня 2024 р., протокол № 1.

Рецензент:
Левкулич В.В., д-р філос. наук, завідувач кафедри філософії ДВНЗ «УжНУ».

ВСТУП

Програма дисципліни «Філософія» призначена для студентів УТЕІ ДТЕУ освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньої програми «Облік і оподаткування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньої програми «Державні фінанси», спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Готельний і ресторанний менеджмент», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Оптова і роздрібна торгівля»; галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології».

Програму підготовлено відповідно до освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів УТЕІ ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:
1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як обов'язкової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни: визначити сутність людини і навколишнього світу в їх всебічних зв'язках та відносинах, сформувати теоретичні засади філософського світогляду як системного погляду на світ і місце в ньому людини та навички застосування різних філософських методологічних підходів до аналізу сучасного життя, розв'язання його теоретичних та практичних проблем.

Відповідно до мети визначаються основні **завдання** навчальної дисципліни:

- розкрити сутність та розвиток історико-філософського знання як об'єктивного процесу;
- дати цілісне уявлення про структуру та зміст філософського знання, його основні категорії;
- сприяти формуванню основних світоглядних цінностей та філософської культури мислення студентів.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є світова і вітчизняна філософська думка як соціально-історичне та духовне явище у всій багатоманітності її проявів; це всі надбання філософської культури людства, створені впродовж століть і зафіксовані в тих чи інших формах.

Предметом дисципліни є виникнення та розвиток філософії як знання про загальні принципи і закони розвитку природи, суспільства та пізнання.

Методологічною основою для вивчення філософії та логіки мають бути принципи об'єктивності, науковості, історизму, поліваріантності, міждисциплінарності, світоглядного плюралізму, системності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення курсу «Філософія» студент повинен

знати:

- поняття «світогляд», історичні типи світогляду: міф, релігія, філософія;
- предмет філософії та коло її проблем;
- історичний розвиток світової філософії;
- світову філософію XX-XXI століть;
- розвиток філософської думки в Україні;
- основні поняття та проблеми таких розділів філософії як онтологія, гносеологія, діалектика, соціальна філософія;
- розмаїття підходів, методологічних комплексів, теоретичних побудов у сучасній філософії.

уміти:

- вільно, раціонально, критично і творчо мислити, користуючись філософськими категоріями і спираючись на принципи гуманізму та загальнолюдські цінності;
- аргументовано відстоювати свій погляд на вирішення філософської проблеми в діалозі з носієм іншої точки зору;
- на основі ґрунтовного, фундаментального знання філософії опанувати самостійний стиль мислення, засвоїти специфіку філософського осягнення дійсності, формувати свою власну позицію, застосовувати набуті знання при аналізі нагальних проблем сьогодення;
- використовувати критичний, евристичний та світоглядний потенціал філософії для вирішення нагальних світоглядних, практичних, методологічних та аксіологічних проблем у своїй фаховій та повсякденній діяльності;
- уточнювати та збагачувати свої світоглядні уявлення шляхом критичного аналізу їхньої праксеологічної ефективності та регулярного ознайомленням з останніми досягненнями сучасної вітчизняної та зарубіжної філософської думки;
- співвідносити свою власну екзистенційну ситуацію з поточним станом глобальних проблем та поточними й перспективними наслідками процесів глобалізації для України;
- постійно аналізувати та за необхідності корегувати свої сенсожиттєві уявлення та орієнтири;
- аналізувати сучасні філософські течії;
- використовувати критичний, евристичний та світоглядний потенціал філософії для вирішення нагальних світоглядних, практичних, методологічних та аксіологічних проблем у своїй фаховій та повсякденній активності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Філософія», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та спеціальними компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами.

«Облік і оподаткування»(ОС бакалавр)		
Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності за освітньою програмою		
ЗК01	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	1-7
ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1-7
ЗК03	Здатність працювати в команді	1-7
ЗК04	Здатність працювати автономно	1-7
ЗК05	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1-7
ЗК06	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	1-7
ЗК07	Здатність бути критичним та самокритичним	1-7
ЗК08	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	1-7
ЗК09	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-7
ЗК12	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	1-7
ЗК13	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	1-7
ЗК14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-7
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у	1-7

	розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя	
Спеціальні компетентності за освітньою програмою		
СК10	Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків	1-7
Програмні результати навчання за освітньою програмою		
ПР01	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем	1-7
ПР17	Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття	1-7
ПР22	Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-7
ПР23	Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя	1-7

«Державні фінанси» (ОС бакалавр)		
Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності за освітньою програмою		
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1-7
ЗК03	Здатність планувати та управляти часом	1-7
ЗК06	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	1-7
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	1-7
ЗК09	Здатність бути критичним і самокритичним	1-7

ЗК13	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-7
ЗК14	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	1-7
Спеціальні компетентності за освітньою програмою		
СК09	Здатність здійснювати ефективні комунікації	1-7
СК10	Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення	1-7
Програмні результати навчання за освітньою програмою		
ПР14	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів	1-7
ПР18	Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні	1-7
ПР19	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань	1-7
ПР22	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-7
ПР23	Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя	1-7

«Готельний і ресторанний менеджмент» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності за освітньою програмою		
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов‘язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-7
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	1-7
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу	1-7
ЗК6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-7
ЗК9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	1-7
ЗК10	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні	1-7
ЗК13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1-7
Спеціальні компетентності за освітньою програмою		
-	-	-
Програмні результати навчання за освітньою програмою		
ПР1	Знати свої права і обов‘язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-7
ПР2	Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя	1-7
ПР13	Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами	1-7

«Оптова і роздрібна торгівля» (ОС бакалавр)		
Номер в освітній програмі	**Зміст компетентності**	**Номер теми, що розкриває зміст компетентності**
Загальні компетентності за освітньою програмою		
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1-7
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-7
ЗК 9	Прагнення до збереження навколишнього середовища	1-7
ЗК 10	Здатність діяти відповідально та свідомо	1-7
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-7
ЗК 12	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	1-7
Спеціальні компетентності за освітньою програмою		
СК 12	Здатність оцінювати вплив чинників зовнішнього середовища на функціонування підприємства торгівлі, виявляти причинно-наслідкові зв’язки процесів та явищ у галузі торгівлі	1-7
Програмні результати навчання за освітньою програмою		
ПР5	Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності	1-7
ПР6	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей	1-7
ПР9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної,	1-7

	соціальної і правової держави	

«Ресторанні технології» (ОС бакалавр)		
Номер в освітній програмі	**Зміст компетентності**	**Номер теми, що розкриває зміст компетентності**
Загальні компетентності за освітньою програмою		
К01	Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності	1-7
К02	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	1-7
К04	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	1-7
К05	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел	1-7
К11	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-7
К13	Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні	1-7
К14	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя	1-7
Програмні результати навчання за освітньою програмою		
ПР02	Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти	1-7
ПР04	Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань	1-7
ПР26.	Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.	1-7

ПР27.	Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.	1-7

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1
Філософія як соціокультурна цінність. Історико-філософський процес

Тема 1. Філософія як універсальний тип знань

Філософія як система світоглядного знання. Поняття «філософія»: сутність, походження, об'єкт, предмет.

Світогляд як інтегральне духовне утворення. Засоби і форми буття філософії. Структура філософського знання. Функції філософії.

Філософія і наука. Філософія і релігія. Філософія і мистецтво.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1, 2, 6, 7.

Додаткові: 13, 17, 18, 19

Тема 2. Історико-філософський процес

Філософські вчення Стародавнього світу. Філософська думка Стародавньої Індії. Канонічні духовні джерела. Релігійно-філософські системи джайнізму, буддизму, індуїзму. Філософська думка Стародавнього Китаю. Канонічні духовні джерела. Основні філософські напрями – даосизм, конфуціанство, моїзм, легізм**.**

Антична філософія. Космоцентризм як основна філософська проблематика античності. Періодизація античної філософії. Досократики. Софістика. Моральна філософія (Сократ). Проблема ідей і речей у Платона. Філософія Аристотеля. Філософія епохи еллінізму.

Філософія Середньовіччя. Релігійний характер середньовічного світогляду. Основні періоди розвитку середньовічної філософії: специфіка, основні представники, засадничі ідеї.

Філософія Відродження та Реформації (XV-XVI ст.). Загальна характеристика та світоглядні засади Відродження. Антропоцентризм як нова філософська парадигма. Натурфілософські вчення. Соціально-політичні погляди мислителів епохи Ренесансу. Філософські засади руху Реформації.

Європейська класична філософія Нового часу і епохи Просвітництва. Характерні особливості філософії Нового часу: сцієнтизм, природоцентризм, пантеїзм. Френсіс Бекон. Рене Декарт. Емпіризм. Раціоналізм. Філософія Просвітництва.

Німецька класична філософія (XVIII – перша пол. XIX ст.). Особливості та значення німецької класичної філософії. Теоретична розробка діалектики. (або Передумови формування та основні риси німецького ідеалізму). Філософське вчення І. Канта. Філософські системи Й. Фіхте і Ф. Шеллінга. Філософія Абсолютної ідеї Г. Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха.

Посткласична філософія. Виникнення сучасної філософії та її особливості. «Філософія життя» (Ф. Ніцше). Психоаналітична філософія: фройдизм та неофройдизм. Екзистенціалізм. Сучасна «філософія науки»: позитивістський напрям у філософії. Феноменологія і герменевтика.

Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні. Особливості української філософської думки та основні періоди розвитку філософії в Україні. Філософія Київської Русі. Гуманістичні ідеї у філософській думці України (XV-XVI ст.). Філософія Києво-Могилянської академії та її вклад у розвиток професійної філософії в Україні. Філософія Григорія Сковороди. Філософія в Україні XIX-XX ст.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1-3, 5-10.

Додаткові: 13, 17, 19, 20, 23, 25

Змістовий модуль 2
Теоретична філософія

Тема 3. Онтологія: філософське вчення про буття. Гносеологія. Філософія і методологія науки

Проблема буття в історії філософії. Структура буття. Категорія матерії. Рух, простір і час як атрибути буття.

Сутність пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні форми і способи пізнання. Види і рівні знання. Знання і віра. Проблема істини в філософії. Основні концепції істини.

Наука та її місце в сучасному світі. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження, їх методи. Структура наукової теорії. Динаміка наукового пізнання (класична, некласична і постнекласична наука).

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1-10.

Додаткові: 13, 17, 18, 19, 20.

Тема 4. Свідомість як філософська проблема. Етика як «практична філософія»

Основні філософські концепції свідомості. Походження свідомості, її соціально-практична суть і основні властивості. Структура свідомості. Свідомість і самосвідомість. Душа і дух. Індивідуальна і суспільна свідомість. Структура суспільної свідомості.

Предмет та специфіка етики як науки. Мораль як вид соціальної регуляції людської поведінки. Категорії етики: добро і зло, моральний обов'язок, совість, свобода та відповідальність, сенс життя, честь і гідність, щастя.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1-10.

Додаткові: 13, 17, 18, 19, 20, 23.

Тема 5. Філософська антропологія. Соціальна філософія

Специфіка людського буття. Сутність людини і сенс її життя. Особистість і суспільство. Поняття «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість» і їхній взаємозв'язок. Проблема свободи і відповідальності людини.

Соціальна філософія як розділ філософського знання. Духовне життя суспільства й культура. Проблема цінностей у філософії. Основні цінності суспільства. Суспільство як система, що розвивається. «Політичне суспільство» або держава.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1-10.

Додаткові: 13, 17, 18, 19, 20, 23.

Тема 6. Філософія економіки. Філософія управління

Філософія економіки як галузь соціального знання. Етапи формування філософсько-економічних знань. Сучасні західні філософсько-економічні концепції (Р. Арон, У. Ростоу, Д. Белл, Д. Гелбрейт, О. Тоффлер, Ж. Фурастьє) та українська наукова школа фізичної економії (С.А. Подолинський, М.Д. Руденко). Людина як носій економічних відносин, сутність та особливості суспільного виробництва. Гроші як об'єкт філософського аналізу. Людина як суб'єкт економічної діяльності, етика бізнесу (ділова етика). Сутність теорії культурної детермінації та її значення в поясненні і вирішенні економічних проблем. Сутність smart (інтелектуальної) економіки. Роль інституцій та значення інституційних перетворень у господарському житті країни; проблеми формування економічного простору сучасної України.

Філософія управління як методологія управління виробництвом. Технологія застосування в управлінні виробництвом філософських категорій: сутність і явище; необхідність і випадковість; дійсність, можливість та вірогідність; форма та зміст; кількість, якість та міра; причинність та об'єктивна доцільність. Система та системність як категорії філософії управління. Системні та міжсистемні категорії філософії управління: ціле і частина; протиріччя; єдність та боротьба протилежностей.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 6, 7.

Додаткові: 12, 14, 15, 16, 21, 24.

Тема 7. Філософське осмислення історичного процесу

Філософське осмислення історії та її сенсу. Проблема спрямованості та проблема єдності історичного процесу. Лінійні та циклічні концепції історії. Проблема історичного прогресу.

Список рекомендованих джерел:

Основні: 1-10.

Додаткові: 11, 13, 17, 18, 22, 23.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Афонов А. П. Філософія : навчальний посібник для студентів нефілософських спеціальностей. Маріуполь : ПДТУ, 2014. 175 с.

2. Губерський Л. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Фоліо, 2018. 622 с.

3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія: підручн. [2-ге вид.]. Харків: Право, 2018. 432 с.

4. Лозовий В., Требін М., Горлач М. Основи філософських знань. Київ: ЦНЛ, 2020. 1028 с.

5. Петрушенко В. Л. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії) Навчальний посібник. Друге видання, виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 596 с.

6. Філософія: навч. посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.

7. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.

8. Філософія: [підручник для студентів ВНЗ]. / Губерський Л.В. та ін. [2-е вид.]. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.

9. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. 3-тє вид., переробл. Харків : Право, 2020. 432 с.

10. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія : Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

Додаткова

11. Актуальні проблеми філософії XX-XXI століть. Навчальний посібник / І. В. Карівець, В. Л. Петрушенко, С. М. Повторева, О. В. Онищук, О. В. Паньків, М. П. Скалецький, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. І. Ференц, О. Ю. Чурсінова / За заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240 с.

12. Базилевич В.Д. Метафізика економіки: Монографія / В.Д. Базилевич, В.В. Ільїн. – К.: Знання. – 2007. – 718 с.

13. Гнасевич Н.В. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Філософія». Тернопіль: ЗНУ ННІМВ ім. Б. Гаврилишина, 2020. 137 с.

14. Зіммель Г Філософія грошей / Г. Зіммель. – Харків : Фоліо. – 2019. – 667 с.

15. Ільїн В.В. Етюди про багатство. Легенди. Міфи. Життя (Економіка для себе) / В.В. Ільїн; за ред.. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України В.Д. 10. Базилевича і д-р філософ. наук, проф. Т.П. Кононенка. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 434 с.

16. Ільїн, В.В. (2018) Філософія економіки. In: Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авт.; за ред. Л.В. Губерського. – Вид. 2-ге, перероблене і доповнене. Харків: Фоліо, 2018, с. 572-620.

17. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: Логос, Софія, Розум: Підручник. – К.: Книга, 2006. – 432 с.

18. Основи філософії / С. Симоненко, О. Сулим, М. Шмиголь, Н. Щубелка, Ю. Юшкевич, Л. Сандюк. Під редакцією М. Шмиголь. К.: Вид-во: Центр навч. літ-ри, 2019. 412 с.

19. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львівська політехніка, 2019. 596 с.

20. Попов В. Ю. Філософія: навчально-методичний посібник для студентів. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 220 с.

21. Стельмах В.С., Смовженко Т.С., Скринник З.С. Гроші-людинасоціум: параметри взаємин: Навч. посіб. – Л.: ЛБІ НБУ, 2006. – 416 с.

22. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. К.: Книга, 2005. 528 с.

23. Філософія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / За наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 184 с.

24. Філософія ринкових відносин: навчально-методичний посібник / Р.І. Олексенко. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. – 2019. – 311 с.

25. Філософська думка в Україні: Бібліогр. слов. / В.С. Горський, М.Л. Ткачук, В.М. Нічик та ін. – К.: Пульсари, 2002. – 244 с.

26. Філософський енциклопедичний словник / Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – К.: Ґенеза, 2002.

27. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія; [пер. з нім.]. Київ: Дух і Літера, 2019. 544 с.

Інтернет-ресурси

28. http://www.philosophy.ua Сайт Українського філософського фонду

29. http://www.philsci.univ.kiev.ua (бібліотека факультету філософії Київського національного університету ім. Тараса Шевченко)

30. http://www.psylib.kiev.ua (Електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.)

31. http://www.uct.kiev.ua/~sofi/ (Центр практичної філософії).